



Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x,
e-mail: arbitr@finarbitr.cz,
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/4299/2016
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/422/2015

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 4. 6. 2015 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■ (dále také „Navrhovatel“), proti společnosti BNP Paribas Personal Finance, se sídlem 1 boulevard Haussmann, 750 09 Paříž, Francouzská republika, podnikající v České republice prostřednictvím odštěpného závodu zahraniční právnické osoby BNP Paribas Personal Finance SA, odštěpný závod, IČO 03814742, se sídlem Karla Engliša 3208/5, 150 00 Praha 5, zapsané v obchodním rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze, spisová značka A 77003 (dále také „Instituce“), vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve věci úročení úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru, určení neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr, jakož i o vrácení zaplacených plateb na úvěr a rozdílu mezi již zaplacenými smluvními úroky z úvěru a úroky ve výši diskontní sazby, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

1 Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se domáhá úročení úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru, kterou uzavřel s Institucí, určení neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr a vrácení již zaplacených plateb na úvěr a rozdílu mezi již zaplacenými smluvními úroky a diskontní sazbou České národní banky, protože Instituce ve smlouvě o úvěru neuvedla správnou výši roční procentní sazby nákladů poskytnutého úvěru, informaci o právu spotřebitele poskytnutý úvěr splatit před stanovenou dobou ani informaci o způsobu předčasného ukončení smluvního vztahu z této smlouvy.

Finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení z předložených podkladů zjistil, že Navrhovatel podepsal dne 9. 7. 2008 žádost/smlouvu o poskytnutí úvěru č. ■, ve které žádal Instituci o poskytnutí úvěru na pořízení předmětu financování a současně o poskytnutí revolvingového úvěru čerpaného kreditní kartou (dále jen „Návrh na uzavření Smlouvy“).

Finanční arbitr dále zjistil, že na základě uvedené žádosti došlo mezi Navrhovatelem a společností CETELEM ČR, a. s., IČO 25085689, se sídlem Karla Engliša 5/3208, 150 00 Praha 5 (dále jen „společnost CETELEM“) k uzavření smlouvy o poskytnutí úvěru č. ■■■, kterou se společnost CETELEM zavázala (i) poskytnout Navrhovateli úvěrový rámec ve výši 10.000,- Kč označený jako tzv. „KOMFORT ČERPÁNÍ“, který se Navrhovatel zavázal splácet měsíčními splátkami ve výši minimálně 5 % z dlužné částky (dále jen „Úvěr čerpaný kreditní kartou“), (ii) poskytnout Navrhovateli úvěrový rámec ve výši 27.000,- Kč označený jako tzv. „EXTRA ČERPÁNÍ“, který se Navrhovatel zavázal splatit 36 měsíčními splátkami po 1.057,- Kč (dále jen „Úvěr na pořízení předmětu financování“; společně s Úvěrem čerpaným kreditní kartou dále jen „Úvěr“); a (iii) vydat Navrhovateli na jeho žádost platební kartu a provádět pro něj ve smlouvě předem neurčené platební transakce (dále jen „Smlouva o úvěru“).

Finanční arbitr je podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi příslušný k řešení sporů „mezi spotřebitelem a věřitelem nebo zprostředkovatelem při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo jiného úvěru, zápůjčky, či obdobné finanční služby“.

Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele podle § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, protože zjistil, že Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí vystupuje jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy.

Finanční arbitr v průběhu řízení zjistil, že společnost CETELEM, proti které Navrhovatel podal návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem, zanikla přeshraniční fúzí sloučením s Institucí. Instituce tak vstoupila do práv a povinností společnosti CETELEM. Z veřejného seznamu živnostenského rejstříku finanční arbitr zjistil, že společnost CETELEM byla v době od 23. 10. 1996 do 25. 6. 2015 držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, na jehož základě byla při splnění dalších podmínek v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, oprávněna v době uzavření Smlouvy o úvěru poskytovat a zprostředkovávat spotřebitelské úvěry a vydávat úvěrové karty. Společnost CETELEM ČR, a. s., tedy může být institucí ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi. Shodně společnost BNP Paribas Personal Finance, se sídlem 1 boulevard Haussmann, 750 09 Paříž, Francouzská republika, je prostřednictvím Instituce, svého odštěpného závodu, ve smyslu Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. 6. 2013, o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES, resp. na základě zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, oprávněna na území České republiky mj. poskytovat úvěry včetně spotřebitelského úvěru. Instituce tedy rovněž může být institucí ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi (*pozn. finančního arbitra - jelikož Instituce vstoupila do práv a povinností společnosti CETELEM ČR, a. s., finanční arbitr dále v textu nálezu hovoří o Instituci jako o smluvní straně Smlouvy o úvěru*).

Společnost BNP Paribas Personal Finance, se sídlem 1 boulevard Haussmann, 750 09 Paříž, Francouzská republika, má na území České republiky svůj odštěpný závod. Podle § 86 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“) platí, že „proti zahraniční osobě lze podat žalobu (návrh na zahájení řízení) i u soudu, v jehož obvodu je v České republice umístěn její závod nebo organizační složka jejího závodu.“

Smlouva o úvěru je smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a která byla uzavřena za účinnosti zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru

a o změně zákona č. 64/1986 Sb. (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), protože není ve smyslu jeho § 1 odst. 2 smluvním vztahem vyloučeným z působnosti tohoto zákona.

Finanční arbitr tedy konstatuje, že je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 občanského soudního řádu dána pravomoc českého soudu.

4 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel potvrzuje, že s Institucí uzavřel Smlouvu o úvěru.

Navrhovatel namítá, že Smlouva o úvěru neobsahuje informace podle § 4 odst. 2 písm. a), g) a h) zákona o spotřebitelském úvěru, tedy že neobsahuje informaci o RPSN, informaci o právu spotřebitele poskytnutý úvěr splatit před stanovenou lhůtou, ani informaci o podmínkách, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah.

Navrhovatel argumentuje, že mu Instituce na základě Smlouvy o úvěru poskytla dva různé úvěry a že Smlouva o úvěru měla obsahovat výši RPSN ve vztahu k Úvěru na pořízení předmětu financování. Navrhovatel argumentuje, že Smlouva o úvěru obsahovala ve vztahu k tomuto úvěru „*dvě přesně dané varianty, jak a kdy toto zboží zaplatit*“, tedy vedle výše úvěru i výši a termíny splatnosti splátek tohoto úvěru, a proto byla Instituce povinna uvést ve Smlouvě o úvěru RPSN tohoto úvěru.

Navrhovatel tvrdí, že Úvěr na pořízení předmětu financování splatil v roce 2011 a že Instituci v současné době dluží částku ve výši 16.449,- Kč, jak je patrné z „*přiloženého dopisu ze strany Instituce s názvem Odstoupení od úvěrové smlouvy (rozuměj Odstoupení od smlouvy)*“. Navrhovatel tvrdí, že „*[p]o datu 4. 5. 2015 jsem již neplatil*“.

6 Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že s Navrhovatelem uzavřela Smlouvu o úvěru. Instituce tvrdí, že se Smlouvou o úvěru zavázala a následně Navrhovateli poskytla revolvingový úvěr na dobu neurčitou „*s možností tzv. Extra čerpání, tedy splacení první vyčerpané částky (rozuměj Úvěru na pořízení předmětu financování) za specifických podmínek*“.

Instituce tvrdí, že na základě Smlouvy o úvěru poskytla ve prospěch Navrhovatele částku ve výši 26.240,- Kč, když ji převedla na účet prodejce předmětu financování, a že „*[d]alší peněžní prostředky byly klientem (rozuměj Navrhovatelem) čerpány standardní cestou, tj. úhradou zboží kartou, výběrem z bankomatu apod.*“.

Instituce potvrzuje, že splátkový kalendář Úvěru na pořízení předmětu financování „*byl stanoven přímo ve smlouvě, a to určením výše a data splatnosti jednotlivých měsíčních splátek*“. Instituce tvrdí, že Navrhovatel měl na výběr ze dvou variant splácení, a to buď zrychlenou variantu splácení, kdy by neplatil žádné úroky, nebo splácení „*ve standardní variantě, tj. 36 splátkami po 1057 Kč*“. Instituce tvrdí, že si Navrhovatel zvolil možnost s delší dobou splatnosti.

Instituce dále argumentuje, že Navrhovatel opakovaně nesplácel měsíční splátky Úvěru čerpaného kreditní kartou, když neuhradil ani splátku, jejíž splatnost nastala „*ke dni 17. 5. 2015*“, a proto Instituce dopisem ze dne 19. 5. 2015 odstoupila od Smlouvy o úvěru a vyzvala Navrhovatele

k úhradě celé dlužné částky. Ode dne „20. 5. 2015 byl úvěrový případ klienta pro dlouhodobé nesplácení úvěru převeden do odd. právního vymáhání pohledávek; zde již nejsou předepisovány splátky ani smluvní poplatky“.

Instituce potvrzuje, že jí Navrhovatel vytkl dopisem ze dne 4. 5. 2015 neuvedení RPSN a emailem ze dne 24. 5. 2015 chybějící informace podle § 4 odst. 2 písm. g) a h) zákona o spotřebitelském úvěru.

Instituce namítá, že se nedopustila žádného pochybení, neboť zákon o spotřebitelském úvěru nestanovil ve vztahu k revolvingovým úvěrům povinnost uvádět RPSN, a že smlouva o revolvingovém úvěru musela obsahovat pouze „*maximální výši úvěru (v předmětné smlouvě úvěrový rámec), výši plateb s úvěrem souvisejících (viz smlouva a sazebník) a podmínky, za kterých lze tyto platby měnit [bod IV-11. Všeobecných úvěrových podmínek (rozuměj Všeobecných obchodních podmínek), které byly nedílnou součástí smlouvy]*“. K námitce Navrhovatele, že Instituce byla povinna ve Smlouvě o úvěru uvést RPSN ve vztahu k Úvěru na pořízení předmětu financování, Instituce argumentuje, že nárok na úročení úvěru diskontní sazbou z důvodu neuvedení RPSN lze „*uplatnit pouze ex nunc*“, a tedy nikoliv ve vztahu k části úvěru, kterou Navrhovatel již před několika lety splatil, když Navrhovatel splatil Úvěr na pořízení předmětu financování v srpnu roku 2011.

Instituce namítá, že Smlouva o úvěru obsahuje ustanovení o možnosti poskytnutý úvěr předčasně splatit v čl. III.3.2. a III.3.3 Všeobecných obchodních podmínek, které byly nedílnou součástí této smlouvy. Instituce dále namítá, že Smlouva o úvěru obsahuje i ustanovení o podmínkách, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah, a to a čl. IV.5.1. Všeobecných obchodních podmínek, podle kterého může kterákoliv ze smluvních stran ukončit smluvní vztah „*výpovědí formou doporučeného dopisu, s tím, že výpověď nabývá účinnosti okamžikem jejího doručení druhé smluvní straně*“.

8 Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Navrhovatel ani Instituce na výzvu finančního arbitra ohledně možnosti smírného řešení sporu nereagovali. Smírného řešení se proto mezi stranami sporu finančnímu arbitrovi nepodařilo dosáhnout.

9 Právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady. Finanční arbitr v řízení postupuje podle zákona o finančním arbitrovi a podle § 24 tohoto zákona podle správního řádu.

Předmětem sporu je určení, zda Instituce porušila povinnost uvést ve Smlouvě o úvěru informaci o RPSN, o právu spotřebitele poskytnutý úvěr splatit před stanovenou lhůtou a o podmínkách, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah, a zda tedy Navrhovatel vzniklo právo na úročení úvěru úrokem ve výši diskontní sazby platné v den uzavření Smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou, na určení neplatnosti ujednání o jiných platbách na Úvěr a na vrácení již

zaplacených plateb na Úvěr a rozdílu mezi již zaplacenými smluvními úroky a diskontní sazbou ve smyslu § 6 zákona o spotřebitelském úvěru.

Finanční arbitr má za prokázané, že Navrhovatel dne 9. 7. 2008 podepsal Návrh na uzavření smlouvy, který prostřednictvím prodejce předmětu financování předal Instituci. Současně finanční arbitr zjistil, že Instituce Navrhovateli oznámila Akceptačním dopisem ze dne 5. 8. 2008, že v jeho prospěch poskytla prodejci předmětu financování peněžní prostředky a že Navrhovateli pošle kartu, prostřednictvím které Navrhovateli zpřístupní prostředky Úvěru čerpaného kreditní kartou. Z Přehledů vývoje dlužné částky finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel uhradil první splátku Úvěru na pořízení předmětu financování dne 2. 9. 2008. S ohledem na uvedené nemá finanční arbitr důvod pochybovat o tom, že Akceptační dopis byl Navrhovateli doručen, a tedy že Smlouva o úvěru byla uzavřena nejpozději dne 2. 9. 2008.

9.1 Rozhodná právní úprava

Strany sporu uzavřely Smlouvu o úvěru před účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, (dále jen „nový občanský zákoník“), který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014 a který nahradil zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“).

Podle § 3028 odst. 1 nového občanského zákoníku se tímto zákonem „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavce druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy. Takový byl i záměr zákonodárce, což je patrné z důvodové zprávy k tomuto ustanovení s tím, že se jedná o ustanovení kogentní povahy přejímající myšlenku § 763 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), které vyjadřuje zásadu, že zákony nepůsobí nazpět, a proto se novým občanským zákoníkem řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti. Právní poměry založené obligačními smlouvami se mají podle třetího odstavce spravovat dosavadními právními předpisy až do svého zániku, a to především s ohledem na zásadu právní jistoty smluvních stran, které smlouvu uzavřely za určitých podmínek a v určitém právním prostředí a nemohly předpokládat, že dojde ke změně právní úpravy.

Při posuzování platnosti závazkového vztahu ze Smlouvy o úvěru, jejích ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích bude finanční arbitr tedy aplikovat právní úpravu účinnou v době před novým občanským zákoníkem, tedy příslušná ustanovení občanského zákoníku a obchodního zákoníku.

Obecně, smlouva o úvěru je tzv. absolutním obchodem ve smyslu ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku, který se bez ohledu na povahu jeho účastníků řídí vždy obchodním zákoníkem. Tím samozřejmě není dotčena subsidiární aplikace občanského zákoníku v otázkách, které obchodní zákoník neupravuje, a to na základě výslovného zmocnění obsaženého v ustanovení § 1 odst. 2 obchodního zákoníku „[p]rávní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského“.

Úprava smluvního typu smlouvy o úvěru je obsažena v § 497 obchodního zákoníku, který zní: „[s]mlouvou o úvěru se zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky“, což odpovídá i obsahu závazku vyplývajícího ze Smlouvy o úvěru.

V tomto případě je Smlouva o úvěru současně smlouvou spotřebitelskou ve smyslu § 52 občanského zákoníku, když na jedné straně stojí Instituce jako osoba, která při uzavírání a plnění

Smlouvy o úvěru jednala v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé vystupuje Navrhovatel jako spotřebitel, tedy osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy o úvěru nejednala v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.

Proto je na místě aplikovat i ustanovení § 262 odst. 4 obchodního zákoníku, které v části věty za středníkem stanoví, že „*ustanovení občanského zákoníku nebo zvláštních právních předpisů o spotřebitelských smlouvách, adhezních smlouvách, zneužívajících klauzulích a jiná ustanovení směřující k ochraně spotřebitele je však třeba použít vždy, je-li to ve prospěch smluvní strany, která není podnikatelem. Smluvní strana, která není podnikatelem, nese odpovědnost za porušení povinností z těchto vztahů podle občanského zákoníku a na její společné závazky se použijí ustanovení občanského zákoníku*“.

Smlouva o úvěru je ale především smlouvou o spotřebitelském úvěru uzavřenou v režimu zvláštní úpravy zákona o spotřebitelském úvěru, neboť podle ustanovení § 1 odst. 2 občanského zákoníku platí, že „*[o]bčanský zákoník upravuje majetkové vztahy fyzických a právnických osob, majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, jakož i vztahy vyplývající z práva na ochranu osob, pokud tyto občanskoprávní vztahy neupravují jiné zákony*“. Vzhledem k tomu, že závazkové vztahy ze smlouvy o spotřebitelském úvěru upravuje zákon o spotřebitelském úvěru, je zákon o spotřebitelském úvěru vůči občanskému zákoníku ve vztahu speciality a aplikace právních norem v něm obsažených má přednost před aplikací právních norem obsažených v občanském zákoníku. Tím však není dotčena subsidiární aplikace občanského zákoníku v otázkách, které zákon o spotřebitelském úvěru neupravuje.

Nedílnou součástí Smlouvy o úvěru jsou podle prohlášení Navrhovatele v části C Smlouvy o úvěru označené jako „*PROHLÁŠENÍ KLIENTA*“ ve znění: „*seznámil/a se Všeobecnými úvěrovými podmínkami CETELEM ČR, a.s. (dále jen VÚP), které jsou nedílnou součástí této Žádosti/Smlouvy*“, Všeobecné obchodní podmínky. Podle čl. IV.10. těchto podmínek je pak součástí Smlouvy o úvěru také Sazebník poplatků.

Finanční arbitr z části B2 Smlouvy o úvěru označené jako „*EXTRA ČERPÁNÍ*“, tj. Úvěr na pořízení předmětu financování, zjistil, že sjednaným účelem poskytnutí tohoto úvěru bylo financování koupě sedací soupravy. Z uvedené části Smlouvy o úvěru finanční arbitr dále zjistil, že Navrhovatel měl možnost výběru ze dvou délek splatnosti svého závazku z Úvěru na pořízení předmětu financování, a to do 10. 7. 2011 nebo do 30. 4. 2009, tedy že si smluvní strany sjednaly Úvěr na pořízení předmětu financování na dobu určitou. Z prohlášení Navrhovatele uvedeného v části C Smlouvy o úvěru označené jako „*PROHLÁŠENÍ KLIENTA*“, ve kterém Navrhovatel mimo jiné žádá Instituci o poskytnutí peněžních prostředků z Úvěru na pořízení předmětu financování „*přímo na bankovní účet prodejce*“, má finanční arbitr za prokázané, že se Navrhovatel a Instituce dohodli, že peněžní prostředky z Úvěru na pořízení předmětu financování poskytne Instituce jednorázově a v plné výši přímo prodejci.

Naproti tomu z čl. III.2.4 Všeobecných obchodních podmínek, podle kterého „*[k]lient, jemuž byla vydána karta, je oprávněn čerpat úvěr formou financování nákupu v obchodních místech kartu akceptujících, tj. převodem na účet prodejce, na jiný účet určený klientem, k výběru hotovosti v místech k tomu určených, či jiným dohodnutým způsobem*“, finanční arbitr zjistil, že konkrétní způsob čerpání prostředků z Úvěru čerpaného kreditní kartou závisel na vůli Navrhovatele. Současně Smlouva o úvěru nevymezuje účel poskytnutí prostředků Úvěru čerpaného kreditní kartou. Z ujednání čl. III.5.1. Všeobecných obchodních podmínek, podle kterého „*[c]etelem poskytuje klientovi úvěr na dobu neurčitou, nevyplývá-li ze smlouvy jinak*“, pak má finanční arbitr za prokázané, že délku trvání Úvěru čerpaného kreditní kartou Navrhovatel a Instituce nesjednali, resp. sjednali na neurčito.

Ačkoliv tedy Smlouva o úvěru označuje oba úvěry souhrnným označením „*poskytnutý úvěr*“, jejich čerpání, účelovost a splácení si smluvní strany sjednaly natolik odlišně, že se jedná o dva samostatné úvěrové vztahy.

9.2 Zákonné náležitosti smlouvy o úvěru

Zákon o spotřebitelském úvěru upravuje náležitosti smlouvy o úvěru v ustanovení § 4 s tím, že smlouva musí být podle odst. 1 tohoto ustanovení písemná a podle odst. 2 „*musí obsahovat také:*

- a) *stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr způsobem uvedeným v příloze tohoto zákona,*
- b) *stanovení podmínek, za kterých může být roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr upravena a které nesmí být závislé pouze na vůli věřitele,*
- c) *stanovení maximální výše spotřebitelského úvěru, stanovení výše jednotlivých splátek, jejich počtu a přesného časového rozvržení,*
- d) *stanovení jednotlivých plateb, včetně těch, které jsou uvedeny v § 2 písm. a) bodech 1 až 5, budou-li placeny spolu se spotřebitelským úvěrem; pokud jednotlivé platby nelze přesně stanovit, musí být uveden způsob jejich výpočtu,*
- e) *závazek věřitele informovat spotřebitele v průběhu plnění smlouvy o všech změnách roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr,*
- f) *u smluv, ve kterých se sjednává koupě najaté věci, výši spotřebitelského úvěru,*
- g) *ustanovení o právu na splacení spotřebitelského úvěru před stanovenou lhůtou (§ 11),*
- h) *podmínky, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah,*
- i) *způsob placení.“*

Podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že „*[n]esplňuje-li smlouva o poskytnutí spotřebitelského úvěru náležitosti uvedené v § 4, pokládá se spotřebitelský úvěr za úvěr úročený ve vyšší diskontní sazbě platné v době uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uveřejněné pro příslušné období Českou národní bankou; ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr se stávají neplatnými, to vše s účinností ode dne, kdy spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele“.*“ Uvedený následek porušení povinnosti nastane pouze za předpokladu, že spotřebitel uplatní u věřitele některý ze shora uvedených nedostatků smlouvy, a je účinný pouze na platby budoucí.

Ujednáním o jiných platbách na spotřebitelský úvěr ve smyslu citovaného ustanovení je třeba rozumět ujednání o jakýchkoliv jiných poplatcích či nákladech vedle úroků, které se Navrhovatel zavázal uhradit Instituci v souvislosti s poskytnutím, resp. splácením spotřebitelského úvěru, tj. ujednání o platbách, které spolu s úroky představují vícesložkovou odměnu Instituce za poskytnutý úvěr (k vícesložkové ceně za poskytnutí úvěru srov. náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 10. 4. 2014, sp. zn. III. ÚS 3725/13, nebo stanovisko Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. Cpjn 203/2013).

Platbou na úvěr ve smyslu citovaného ustanovení je tak např. platba za vedení úvěrového účtu. Platbami na úvěr postiženými touto sankcí naproti tomu nejsou platby, k jejichž úhradě je spotřebitel povinen v důsledku porušení svých povinností z úvěrové smlouvy, ani platby za doplňkové služby poskytované třetí osobou.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel vytkl Instituci, že Smlouva o úvěru neobsahuje RPSN, tj. informaci podle § 4 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, a informaci o právu spotřebitele poskytnutý úvěr předčasně splatit podle § 4 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru a informaci o podmínkách předčasného ukončení smluvního vztahu podle § 4 odst. 2 písm. h) téhož zákona.

Ze shromážděných podkladů současně finanční arbitr zjistil, že strany sporu si ve Smlouvě o úvěru sjednaly poskytnutí Úvěrů.

Pokud jde o Úvěr na pořízení předmětu financování, má finanční arbitr ze shodného tvrzení stran sporu za prokázané, že Navrhovatel zcela splatil tento úvěr v roce 2011. Navrhovatel uplatnil u Instituce tvrzené nedostatky Smlouvy o úvěru až dne 7. 5. 2015, resp. dne 24. 5. 2015.

Finanční arbitr nemůže návrhu Navrhovatele v této části týkající se Úvěru na pořízení předmětu financování vyhovět, neboť nebyly splněny podmínky pro jeho vznik, protože po dni uplatnění tvrzených nedostatků neměla Instituce za Navrhovatelem v souvislosti s tímto úvěrem žádnou řádnou smluvně sjednanou pohledávku. I kdyby Smlouva o úvěru trpěla tvrzenými nedostatky, neexistovala dlužná jistina Úvěru na pořízení předmětu financování, kterou by bylo možné v souladu s § 6 zákona o spotřebitelském úvěru úročit ve výši diskontní sazby platné v době uzavření Smlouvy o úvěru, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uveřejněné pro příslušné období Českou národní bankou, a neexistují ani jiné platby na tento úvěr, které by finanční arbitr mohl prohlásit za neplatné.

Pokud jde o Úvěr čerpaný kreditní kartou, z Odstoupení od smlouvy a z Dokladu o doručení odstoupení od smlouvy má finanční arbitr za prokázané, že Instituce od Smlouvy o úvěru odstoupila dopisem ze dne 19. 5. 2015, který byl Navrhovateli doručen dne 21. 5. 2015. Z druhé věty čl. IV.5.1. Všeobecných obchodních podmínek, podle které „*[o]dstoupení nabývá účinnosti ke konci kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž bylo odstoupení dáno k poštovní přepravě*“, finanční arbitr zjistil, že tímto odstoupením Smlouva o úvěru zanikla dne 30. 6. 2015. Na rozdíl od závazku z Úvěru na pořízení předmětu financování, tak závazek z Úvěru čerpaného kreditní kartou v době, kdy Navrhovatel u Instituce uplatil tvrzené nedostatky Smlouvy o úvěru, tedy dne 7. 5. 2015, resp. dne 24. 5. 2015, trval.

Sankce podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru za předpokladu, že smlouva o úvěru skutečně trpí namítanými nedostatky, dopadá na smluvní vztah *ex nunc*, v tomto případě od 7. 5. 2015, resp. od 24. 5. 2015. Finanční arbitr proto posuzoval, zda po uplatnění tvrzených nedostatků Smlouvy o úvěru existovala dlužná jistina Úvěru čerpaného kreditní kartou, kterou by bylo možné v souladu s § 6 zákona o spotřebitelském úvěru úročit ve výši diskontní sazby platné v době uzavření Smlouvy o úvěru, a zda existovaly jiné platby na tento úvěr, které by finanční arbitr mohl prohlásit za neplatné.

Z části B1 Smlouvy o úvěru označené jako „KOMFORT ČERPÁNÍ“ finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Instituce si v případě Úvěru čerpaného kreditní kartou sjednali výši měsíční splátky tak, že činí „5 % z dlužné částky k poslednímu pracovnímu dni v kalendářním měsíci, zaokrouhlené na celé desetitisíce nahoru, nejméně však 500 Kč“. Splatnost měsíční splátky Úvěru čerpaného kreditní kartou strany sporu sjednaly v části B Smlouvy o úvěru označené jako „POSKYTNUTÝ ÚVĚR“ na 10. den kalendářního měsíce.

Pokud jde o platby na Úvěr čerpaný kreditní kartou, z termínu splatnosti sjednaného v části B Smlouvy o úvěru označené jako „POSKYTNUTÝ ÚVĚR“ a z čl. III.1.3. Všeobecných obchodních podmínek, který stanoví, že „*[č]erpáním úvěru vzniká klientovi povinnost platit příslušné náklady na úvěr (dále jen „náklady“) v termínech a výši stanovených smlouvou o úvěru a/nebo sazebníkem poplatků a odměn (dále „SP)“*, finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel byl v souvislosti s tímto úvěrem povinen hradit Instituci 10. den kalendářního měsíce vedle splátek Úvěru čerpaného kreditní kartou i platby uvedené jak v samotné Smlouvě o úvěru, tak i v Sazebníku poplatků. Ve Smlouvě o úvěru, resp. v její části B1 označené jako „KOMFORT ČERPÁNÍ“ se Navrhovatel zavázal hradit takto Instituci „*[m]ěsíční poplatek za odeslání výpisu z účtu*“ (dále jen „Poplatek

za odeslání výpisu z účtu“), v Sazebníku poplatků se Navrhovatel zavázal hradit Instituci i „[p]oplatek za správu a vedení účtu“ (dále jen „Poplatek za správu a vedení účtu“).

Smlouva o úvěru zanikla dne 30. 6. 2015 Po dni 7. 5. 2015, kdy Navrhovatel uplatnil u Instituce nedostatky Smlouvy o úvěru v podobě chybějící RPSN, splatnost řádné splátky jistiny a úroku z Úvěru čerpaného kreditní kartou, jakož i Poplatku za odeslání výpisu z účtu a Poplatku za správu a vedení účtu tedy nastala pouze dne 10. 5. 2015 a dne 10. 6. 2015. Obstát současně nemůže tvrzení Instituce, že splátka v květnu 2015 byla splatná dne 17. 5. 2015, neboť ze Smlouvy o úvěru taková skutečnost nevyplývá a Instituce toto své tvrzení nijak nedoložila.

Sankce podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru by se tedy mohla uplatnit u Poplatku za odeslání výpisu z účtu a Poplatku za správu a vedení účtu splatných ve dnech 10. 5. 2015 a 10. 6. 2015 a u smluvních úroků z Úvěru čerpaného kreditní kartou za dobu po 7. 5. 2015.

Ze shodného tvrzení stran sporu v průběhu řízení finanční arbitr zjistil, že v souvislosti s Úvěrem čerpaným kreditní kartou Navrhovatel dluží Instituci částku ve výši 16.449,- Kč, která se skládá z vyčerpané jistiny Úvěru čerpaného kreditní kartou splatné ke dni účinnosti Odstoupení od smlouvy ve výši 7.889,- Kč, dlužných měsíčních splátek úvěru ve výši 8.160,- Kč a dlužné smluvní pokuty za prodlení se splácením úvěru ve výši 400,- Kč.

Přestože smluvní vztah založený Smlouvou o úvěru zanikl až dne 30. 6. 2015, a tedy se měla stát dne 10. 6. 2015 splatnou i řádná splátka za měsíc červen (tj. splátka dlužné jistiny a smluvních úroků), z obsahu Odstoupení od smlouvy plyne, že částka ve výši 16.449,- Kč zahrnuje pouze smluvní úroky a poplatky splatné před dnem 19. 5. 2015, tedy že Instituce po tomto datu Navrhovateli neúčtovala žádné smluvní úroky ani poplatky.

Finanční arbitr proto zkoumal, zda částka ve výši 16.449,- Kč po dni 7. 5. 2015, kdy Navrhovatel vůči Instituci uplatnil nedostatek Smlouvy o úvěru v podobě chybějící informace o výši RPSN, resp. po dni 24. 5. 2015, kdy Navrhovatel vůči Instituci uplatnil chybějící informace o právu na splacení spotřebitelského úvěru před sjednanou dobou a informaci o podmínkách předčasného ukončení smluvního vztahu, vzrostla o smluvní úroky nebo jiné poplatky, na které by se mohla vztahovat sankce ve smyslu § 6 zákona o spotřebitelském úvěru.

Z Přehledů vývoje dlužné částky finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel byl v průběhu trvání úvěrového vztahu z Úvěru čerpaného kreditní kartou opakovaně v prodlení s úhradami na tento úvěr, a že do prodlení s úhradou měsíčních splátek tohoto úvěru, které trvá i po zániku Smlouvy o úvěru, se Navrhovatel dostal dne 11. 9. 2014.

Z Přehledů vývoje dlužné částky finanční arbitr dále zjistil, že Navrhovatel dluží Instituci za období od 30. 8. 2014 do 20. 5. 2015 částku v celkové výši 8.560 Kč, která se skládá z měsíčních splátek jistiny Úvěru čerpaného kreditní kartou splatných v období od 10. 9. 2014 do 10. 5. 2015 v celkové výši 6.210,76 Kč a smluvních úroků z tohoto úvěru za období od října roku 2014 do 30. 4. 2015 ve výši 1.789,24 Kč, a dále z pojistného ve výši 60,- Kč, smluvních pokut ve výši 400,- Kč a poplatku za upomínku ve výši 100,- Kč.

O výši pohledávky Instituce není sporu; zjištění finančního arbitra se shoduje s tvrzeními obou stran sporu, její výše odpovídá výši dlužných smluvních úroků a poplatků, když obojí zahrnuje dlužné splátky jistiny a úroků z Úvěru čerpaného kreditní kartou ve výši 8.000,- Kč, pojistné ve výši 60,- Kč, smluvní pokuty ve výši 400,- Kč a poplatek za upomínku ve výši 100,- Kč.

Z Návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu ze dne 23. 7. 2015, finanční arbitr zjistil, že se Instituce vůči Navrhovateli domáhá částky ve výši 16.448,35 Kč, která se skládá z vyčerpané jistiny Úvěru čerpaného kreditní kartou ve výši 14.099,11 Kč, ze smluvních úroků z Úvěru čerpaného kreditní kartou ve výši 1.789,24 Kč, pojistného ve výši 60,- Kč, smluvních pokut ve výši 400,- Kč a poplatku za upomínku ve výši 100,- Kč. Vyjma úroků z Úvěru, Instituce současně žádá ze všech uvedených dlužných částek rovněž přiznání zákonného úroku z prodlení.

Instituce se tak Návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu domáhá (vyjma zákonného úroku z prodlení, na který vznikl Instituci nárok v souladu s ustanovením § 517 odst. 2 občanského zákoníku) stejné částky, jakou po Navrhovateli požadovala v Odstoupení od smlouvy. Z uvedeného je zřejmé, že Instituce nadále požaduje po Navrhovateli pouze smluvní úrok za období od října roku 2014 do 30. 4. 2015 a že se Instituce naopak nedomáhá žádných plateb na úvěr ve smyslu § 6 zákona o spotřebitelském úvěru za dobu po 1. 5. 2015, byť by měla podle Smlouvy o úvěru na Poplatek za odeslání výpisu z účtu a Poplatek za správu a vedení účtu nárok.

Z hlediska případné aplikace sankce podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru je tedy rozhodné, že finanční arbitr zjistil, že částka, které se Instituce vůči Navrhovateli domáhá, zahrnuje vedle vyčerpané jistiny Úvěru čerpaného kreditní kartou pouze smluvní úroky za dobu do dne 30. 4. 2015. Současně ze shodného tvrzení stran sporu a z Přehledů vývoje dlužné částky finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel Instituci ani neuhradil žádné jiné platby, na které by se mohla v případě, že by Smlouva o úvěru trpěla tvrzenými nedostatky, vztáhnout sankce podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru. Finanční arbitr proto nezkoumal, zda Smlouva o úvěru obsahuje ve vztahu k Úvěru čerpanému kreditní kartou informace podle § 4 odst. 2 písm. a), g) ani h) zákona o spotřebitelském úvěru.

9.3 Právní zájem

V řízení před finančním arbitrem se lze podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 142 správního řádu „na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv“ domáhat vydání deklaratorního rozhodnutí, tedy rozhodnutí zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo. Takové rozhodnutí autoritativně potvrzuje dosud spornou právní otázku a tím odstraňuje spor o existenci nebo neexistenci práv a povinností.

Podmínkou řízení o určení je skutečnost, že vydání deklaratorního rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění práv navrhovatele. Takový právní zájem, je přitom dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo navrhovatele, nebo kde by se bez tohoto určení stalo jeho právní postavení nejistým. Uvedená podmínka má zamezit tomu, aby bylo v řízení rozhodováno např. o věcech, které nemají pro nikoho právní význam. Je přitom na navrhovateli, aby prokázal, že vydání deklaratorního rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění jeho práv. V případě, že navrhovatel v průběhu řízení nebude tvrdit, popř. neprokáže, že má na vydání deklaratorního rozhodnutí naléhavý právní zájem, je na místě podaný návrh zamítnout (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2014, sp. zn. 7 As 100/2014-52).

Jak finanční arbitr uvedl shora, sankce podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru mohla dopadnout pouze na Úvěr čerpaný kreditní kartou, a to pouze na smluvní úroky z úvěru a platby na tento úvěr, které nastaly až po dni 7. 5. 2015, resp. 24. 5. 2015. Finanční arbitr ovšem zjistil, že se Instituce vůči Navrhovateli nedomáhá žádných plateb, které by bylo možné uvedenou sankcí postihnout, a že Navrhovatel ani žádné takové platby Instituci neuhradil, a tedy vydání deklaratorního rozhodnutí nemá v tomto případě pro žádnou ze stran sporu význam. Navrhovatel ani neprokázal, že by vydání deklaratorního rozhodnutí odstranilo nejistotu ohledně jeho právního postavení, resp. že by bylo nezbytné pro uplatnění jeho práv.

10 K výroku nálezu

Navrhovatel vytkl Instituci tvrzené nedostatky Smlouvy o úvěru až po úplném splacení Úvěru na pořízení předmětu financování. U Úvěru čerpaného kreditní kartou Instituce po uplatnění tvrzených nedostatků neúročila dlužnou jistinu, ani po Navrhovateli nepožadovala jiné platby na tento Úvěr. Zákonná sankce v podobě úročení úvěru diskontní sazbou a neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr se neuplatní, protože postihuje jen platby za dobu po uplatnění nedostatku úvěrové smlouvy u věřitele do konce smluvního vztahu.

Deklaratorní určení, že se Úvěr čerpaný kreditní kartou pokládá ode dne 7. 5. 2015, resp. 24. 5. 2015 za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření Smlouvy o úvěru, a určení neplatnosti ujednání o jiných platbách na tento úvěr, se nemůže v právní sféře Navrhovatele nijak projevit.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u ě n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, je nález, který již nelze napadnout námitkami, v právní moci.

V Praze dne 31. 3. 2015

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr